

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20 .
za inozemstvo . . . 600 .

Oglaš za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . . 2 K
mali oglaš do 30 mm
stolpca (58 mm) . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.
Upravišтво:
Prešernova ulica št. 4
Telefon št. 36.
Račun kr. poš. č. urada
št. 11.842.

Razčiščenje položaja

IZJAVA G. PAŠIČA V MINISTRSKEM SVETU. — USPEHI GOSP. MARKOVIČA NA HRVATSKEM. — SKLICANJE PARLAMENTA.

Beograd, 22. novembra. (Izv.) Položaj se smatra danes kot znatno boljši. V popoldanski ministrijski seji je ministrijski predsednik napravil v razgovor vprašanje rekonstrukcije vlade. Poudaril je, da neprisotnost mnogih radikalnih poslancev onemogočuje, da bi radikalni klub zavzel končno stališče v tem vprašanju. Vendar je gosp. Pašić storil vse potrebno, da pade ta odločitev čim prej. Ministrijski predsednik smatra, da se morajo pogajanja vršiti v okviru dosežane koalicije in bi bilo druge stranke pritegniti le po sporazumu vseh koaliranih strank in šele čim bo dogovorjen med njimi program. Gosp. Pašić je naglašal, da je treba na vsak način priti do sporazuma.

Ta izjava ministrskega predsednika je situacijo tem bolj razčistila, ker se je zjutraj bila raznesla govorica (zabeležila jo je «Pravda»), da se je Pašić pobotal s Proticem in da bo prišel na pomoč — celo Radić.

V radikalnih vrstah je opaziti pravejšo depresijo. Danes se je namreč vrnil v Beograd voditelj cele kampanje proti demokratu posl. dr. Laza Marković, ki se je bil pred par dnevi ustanavljati med tamkajšnjimi Srbi radikalno stranko. Doživel je sramoten fiasko. V Verginostu se njegovega sestanka ni nikdo udeležil, v Plavkem pa se je zbrala množica kmetov, ki je grozila g. Markoviču napasti. Očitajoč njemu in radikalni stranki izdajstvo, češ, da radikalna politika podpira separatiste in škoduje ideji narodnega jedinstva. Položaj je postal tako opasen, da je dr. Marković zaprosil za zaščito oblasti. V spremstvu žandarjev je moral zapustiti Plavški ter se je vrnil v Beograd. Ta poraz je za radikalce tem obširnejši, ker je zadel glavnega njihovega intriganta.

Računati je, da bo do konca tega ali do začetka prihodnjega tedna položaj povsem jasn in sporazum dosežen, nakar se sestane skupščina k rednemu delu.

Beograd, 22. novembra. (Izv.) Danes popoldne je posetil predsednik narodne skupščine dr. Ivan Ribar ministrskega predsednika Pašića in mu izjavil, da ne more več čakati na pogajanja vladnih strank ker mora čim prej sklicati zakonodajno skupščino. Vlada je predložila budžet za leto 1922, ki ga mora plenum skupščine odkazati finančnemu odboru. Pašić je odgovoril, da so argumenti g. Ribara upravičeni, ga pa obenem zaprosil, da počaka še do četrtka, ker je za ta dan določena plenarna seja radikalnega kluba, na kateri se bo sklepalo o rekonstrukciji vlade. Ako pa tudi v četrtak ne bi prišlo do definitivnega sklepa, potem hoče g. Pašić podati ostavko, da se bo zamogla na ta način urediti politična situacija.

Beograd, 22. novembra. (Izv.) Plenarna seja radikalnega kluba, ki je bila sklicana za danes, je bila odgojena na četrtek dne 27. novembra.

USODA UREDBE O POSLOVNEM DAVKU.

Beograd, 22. novembra. (Izv.) Ker je bilo na zadnji seji zakonodajnega odbora glasovanje o uredbi o poslovnem davku nejasno, je predsednik Trifunović na današnji seji odbora hotel razpravo ponoviti. Zastopal je mišljenje, da je uredba pravzaprav sprejeta.

ZA INVALIDE.

Beograd, 22. novembra. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo o invalidni uredbi, ki jo je predložil minister za socialno politiko dr. Kukuljević. Uredba je bila sprejeta. Sklenjeno je, da se osnuje komitet, ki bo sestojal iz finančnega ministra in ministrov pravde in socialne politike, da skrbijo za sredstva, s katerimi bi dala invalidom realna pomoč. Ministrijski svet je tudi sklenil, da se izkupiček za prodano živino, ki jo je dobila naša država od Nemčije na račun vojne odškodnine pombi za izplačanje vojne odškodnine našim stomažnim invalidom.

IZVOZ V ITALIJO.

Beograd, 22. novembra. (Izv.) Italijanske oblasti so objavile, da bodo prepuščeni preko meje transportni sredstva, ki imajo v mesu, ki imajo od naših oblasti pravilno zastavljeno sanitetno potrdilo tudi brez vizumov italijanskih konzulatov.

Draginjski nemiri na Nemškem

Berlin, 22. novembra. Državni kancelar se je včeraj popoldne posvetoval s voditelji centurama in socialno-demokratske stranke glede položaja, ki je nastal v sled pretirane draginje. V zvezi s tem predmetom je bila popoldne tudi seja kabineta, na kateri se je govorilo o notranjem položaju in še obširneje o finančnem položaju. Državni kancelar bo na današnji seji davčnega odseka v zbornici podal nekaj izjav o položaju reparacijskega vprašanja, glede katerega se bo še poprej posvetoval s člani reparacijske komisije.

Berlin, 22. novembra. Danes dopoldne se je zbralo več sto brezposelnih na Rosentalski cesti pred prodajalno trdnice Wertheim. Vodstvo je takoj dalo zapreti vrata in spustiti žaluzije. Popoldne je tolpa brezdelnih na Aleksandrovo trgu razbijala izložbena okna konditorij in kradla razstavljeno blago. Policija je zaprla enega storilca. Množica je nato odkorakala na Gertraudino cesto, kjer je plenila konfekcijske trgovine za moške obleke. Nekateri plenilci so si kar v prodajalni oblekli nove obleke. Policija je aretirala okrog 50 plenilcev, ki so se spopadli tudi z meščani. Meščanski listi pripisujejo vse te izgrede komunističnim vplivom.

Berlin, 22. novembra. Kakor poroča «Deutsche Allgemeine Zeitung», so se danes v Berlin-Weissenau vršile plenitve. Množica je vdrla v veliko klavnico in jo izropala. Policija je zaprla 40 oseb.

Berlin, 22. novembra. Včeraj zvečer je tolpa približno 50 oseb, ki je prišla s komunističnega zborovanja, v Neu-Kölnu razbijala okna prodajalnice ter odnesla stvari. Policija storilcev ni mogla več prijeti ter je samo razgnala množico.

Berlin, 22. novembra. Policija je ravnanje tolpe v najkrajšem času izdalo prepoved obhodov po mestu, da se prepreči izgrede, ki so se vršili zadnje dni.

IZOREDI NA DUNAJU.

Dunaj, 22. novembra. Včeraj se je v več ulicah notranjega mesta, posebno v bližini mestne hiše, nabralo veliko število brezposelnih. Prišlo je do incidentov, ker so demonstranti razbili nekaj izložbenih oken in kradli izložbene stvari.

STAVKA NA DUNAJSKI BORZI.

Dunaj, 22. novembra. Na današnji plenarni seji je bila sklenjena spomenica za vlado in narodno skupščino, ki naglašajo, da borza toliko časa ne bo poslovala, dokler ne bo preklican davek v zlatu za borzne obklovalce.

Zalosten konec pukovnika Vasiča

Beograd, 22. novembra. (Izv.) «Politika» piše danes v svojem uvodnem članku o aferi polkovnika Vasiča. Vojni minister general Zečević je bil poslan komisijo za nakupovanje vojnega materiala na Dunaj. Komisiji je načeloval polkovnik Vasič. Finančni minister pa je imel razloge, da je bil napram tej komisiji nezavestljiv in je zato poslal za komisijo na Dunaj načelnika iz finančnega ministristva. Na podlagi referata tega uradnika je bil odposlan na Dunaj tudi višji policijski uradnik. Po obširnih poizvedbah se je le-temu posrežilo prijati polkovnika Vasiča v trenutku, ko je nekemu trgovskemu agentu ponujal nagrado 100.000 dinarjev udeležbe, ako zahteva višje cene, na katerih bi bil Vasič milijone zaslužil. Da je mogel šef policije ugotoviti namere polkovnika se je skril v omaro in tako prisostvoval sklepanju pogodbe med polkovnikom in trgovskim agentom. Polkovnik je aretiran, vrši se obširna preiskava.

RAZNE VESTI.

Beograd, 22. novembra. Sredi decembra se vrši v Solnogradu železniška konferenca, katere cilj je vzpostaviti promet direktnih brzovlakov Beograd-Pešta-Dunaj in Beograd-Pešta-Bratislava-Praga.

Dunaj, 22. novembra. Rumunski poslanik na Dunaju dementira v imenu svoje vlade vesti, ki trdijo, da je rumunski kralj Ferdinand tudi eden izmed kandidatov za madžarski prestol.

Beograd, 22. novembra. Od 1. januarja 1922 se bodo zenašle plače vseh sodnijskih uradnikov v državi.

Praga, 22. novembra. (Izv.) Danes je prispel semkaj lastnik trdnice Schneider & Creuzot.

Briand o nemški opasnosti

VELIK GOVOR FRANCOSKEGA MINISTRskega PREDSEDNIKA V WASHINGTONU.

Paris, 22. novembra. Posebni poročevalec «Agence Havas» poroča iz Washingtona: Pri današnji plenarni seji konferenca je govoril državni tajnik Hughes o delovanju konferenca in o napredovanju dela glede razoroževanja na morju in o uspehih, ki so bili doseženi o vprašanju daljnega vzhoda. Omenjal je tudi razoroževanje na kopnem.

Nato je povzel besedo francoski ministrijski predsednik Briand, ki je živahno pozdravljen izjavil, da je bila Francija pripravljena v Washingtonu doprinesiti največje žrtve. Nadalje je govoril Briand o vojnih odnosih med Francijo in Nemčijo, pri čemer se je spominjal tudi Ludendorffove politike in navodil v najbolj kritičnih časih Nemčije. Danes res stoji na čelu nemške vlade dr. Wirth, katerega je smatral za lakrnega in lojalnega. Toda pozabiti ne smemo, da se je iz nemške armade vrnilo 7 milijonov mož k svojim zasebnim poklicem. Ti nekdanji vojski so se sedaj organizirali v različna društva. Nemčija ima veliko industrijo in gradi še vedno topove, strojnice in puške. Nemčija je zopet zmogla proizvajati municijo. Vojne potrebščine je tudi lahko kupovati v inozemstvu. Ladiji ni mogoče izdelovati, ne da bi za to inozemstvo izvedelo, pač pa se lahko izde-

lujejo v Nemčiji strojnice in topovi. Nihče ne more tega nadzorovati. Briand se je nato spominjal Napoleonovega časa. Končno je Briand poudarjal, da bi bilo razoroževanje samo za Francijo strahovito udarec za državo. Ko zmaga nemška demokracija, bomo v njo verovali. Govor min. predsednika Brianda je bil sprejet z odobravanjem in je napravil globok vtis.

Balfour je izjavil v kratkih besedah, da se strinja s predlogom, ki ga je postavila Francija in je izjavil, da je Anglija vedno pripravljena pomagati, kadarkoli bi bila Francija ogrožena.

Schanzer je izrazil v imenu italijanske vlade upanje, da se Evropa skoraj začne razoroževati. Adm. Kato je zahteval za Japonsko varstveno armado. Belg. zastopnik je protestiral zoper kršenje nevtralnosti Belgije in izjavil, da se njegova država nikakor ne more razorožiti. Hughes je čestital Briandu k njegovim izjavam in izjavil, da je popolnoma strinja s željami, katere goji Amerika.

Washington, 22. novembra. Na včerajšnji plenarni seji razorožitvene konferenca je bila sestavljena komisija iz pooblaščenec petih velesil, ki bo imela nalogo sestaviti načrt glede razorožitve na kopnem.

Stavka v Trstu

(Boji med socialisti in fašisti.)

Trst, 22. novembra. Splošna stavka se nadaljuje, toda mesto ne kaže skoraj nobene izpremembe, po kateri bi se dalo spoznati, da je v teku tako pomembno gibanje. Trgovine so danes vse odprte in ravno tako tudi vsi drugi javni lokali. Odprta je celo socialistična kavarna «Unions».

V stavki se nahaja vse delavstvo ladjedelnic in drugih večjih industrijskih podjetij. Državni uslužbenci in železničarji delajo vsi. Mestni uslužbenci so prišli vsi na delo, samo delavstvo v mestni plinarji stavka kompaktno, tako da je prebivalstvo brez plina za kurjavo, mesto pa brez plinske razsvetljave. Mestna elektrarna dela, a s pomočjo rezerv. Ravno tako mestni vodovod, pri katerem so redne partije danes opolnoči zapustile delo, a so bile takoj nadomestene z rezervami. Brivci, izvozčki in kavarniški uslužbenci delajo; mornarji se niso priključili stavki. Tramvaj ne vozi redno, vendar pa so včeraj spravili v tir dva voza na progi Boschetto-Skedeni, ne da bi bilo prišlo do katerega incidenta. Ker dela mestna pekarna, je prebivalstvo vsaj za silo preskrbljeno s kruhom. Branjeve na javnih trgih stavekajo. V prosti luki delo stoji. Tiskarne stoji popolnoma z eno izjemo. Včeraj popoldne se je vršilo zborovanje tiskarskega delavstva, na katerem se je razpravljalo o izdajanju «Stavkovnega glasnika» (Bollettino dello sciopero), pa se ni mogel doseči sporazuma. Danes dopoldne sta bila edina lista, ki sta se prodajala po Trstu, «Gazzetta di Venezia» in beneški «Gazzettino».

Tekom včerajšnjega večera je prišlo do manjših spopadov med fašisti in komunisti. Streljalo se je z revolverji na trgu Giambattista Vico in pri Sv. Jakobu. Ranjen je bil neki mehanik. V ulici Tesa je bila vržena bomba proti neki gostilni in ravno tako v ulici Gelsi, kjer se nahajala okrajna bolnišnica blaginja, ki je v rokah socialistov. Razletelo se je nekoliko oken in poškodovane so bile zaklopnice. Ena bomba se ni razletela.

Fašisti proti stavki.

Fašisti so, kakor sem že javil, zavzeli stališče proti splošni stavki, ali do včeraj niso posebno krepko posežali v gibanje. Svar se je izpremenila, ko se je sedaj vrnil iz Rima njihov poslanec Giunta.

Osnovel se je takolemnovan «Odbor meščanske organizacije» (Comitato di Organizzazione Civile), h kateremu so pristopili: vsi tržaški poslanci in senatorji, fašistovski delavski zbornica, Zveza brodarstnikov, Trgovska zbornica, fašistovska stranka (Partito Nazionale fascista), italijansko nacionalistično društvo, «Operala», laška ljudska stranka, Stranka nacionalne obnove, reformisti, «Artigliana» (laško rokodelsko društvo), tržaška občina, «Cavalieri della Morte», odvetniška, zdravniška zbornica, šoferska zadruga, jestrinčarska zadruga, nacionalni sindikat srednješolskega učiteljstva, ženska fašistovska sekcija, društvo mater in vdov, listi «Popolo di Trieste», «La

Nazione», «Piccolo», «Era Nuova», združba bivših bojevnikov, dijaška zveza, zveza stavbnikov, furiansko društvo Umberto I. in italijanska delovna zveza.

Ta odbor je s pomočjo fašistovskih akcijskih oddelkov poskrbel za avtomobilski promet med Barkovijami. Sv. Jakobom in Skednjem, okupiral je par tramvajskih voz, ki vozijo do Skednje. Za razsvetljavo ulic se je poskrbelo s svečami in svetilkami na oknih. Ponoči so fašisti zasedli Lloydovo tiskarno na Borznom trgu in je tako danes dopoldne izšla izredna izdaja «Popola di Trieste», ki objavlja predvsem poziv na meščanstvo, naj se strne v odpor proti splošni stavki, «ki je bila proglašena z namenom, da vrže Trst in pokrajino v roke anarhizma in neizogibni bedi», in potem glavne podatke o stavkovnem gibanju.

Kakor se zatrjuje, je mestno elektrarno in plinarno zasedlo vojaštvo in so vojski kurjači in mehaniki prevzeli delo, tako da se za črvi obeta popolna razsvetljava.

Splošno se sodi, da stavka ne bo trajala dolgo, kvečjemu par dni, ker stavkovci nimajo na svoji strani simpatij prebivalstva, ki se kaže popolnoma nezanimano. Prebivalstvo uvideva, da gre Trst nasproti neizgibni pogubi, od katere ga ne odvrnejo ne stavke ne odpor proti njim, ker je poguba Trsta posledica vzrokov, ki leže izven Trsta in njegovega področja. Trst je zapisan gospodarski smrti, ker je izgubil svoje zaledje, in ne rešijo ga niti socialistično-komunistične stavke niti fašistovske hipernacionalne pustolovščine. In Tržčan ve to, in se vda v svojo usodo, preklinjajoč svojo «svobodo» in svoje «osvoboditelje», in želi le, che venissi un' accidente a tutti sti masscalzoni!

Rim, 21. novembra. Splošna stavka v Liguriji je končana. Začela se bodo nova pogajanja o odpovednem roku na podlagi kolektivnih pogodb.

Napoli, 22. novembra. (Stefani). Na današnji skupščini stavkajočih železničarjev napolskega okrožja se je sklenilo vzpostaviti delo jutri v sredo.

POLOŽAJ NA ČEŠKEM.

Praga, 22. novembra. (Izv.) V proračunski debati je brambni minister Udržal z ozirom na očke Nemcev glede prevleke armade in prevelikih izdatkov za francosko vojaštvo mislilo izjaviti, da ima republika še mnogo zmanjlih in tudi noranih sovražnikov, vsled česar potrebuje močno in dobro organizirano armado. Kar se tiče francoske misli, se je vlada odločila zanjo zaradi tega, ker francoski republikanski duh češkoslovaškemu narodu mnogo bolj prija, kakor pa nemški pruski sistem.

Praga, 22. novembra. Nevarnost splošne stavke čeških rudarjev je odstranjena. Delavci so izjavili, da so od decembra dalje pripravljeni zvišati produkcijo za 20 odstotkov, pa da dobe za to tudi odškodnino.

OBVEZNICE 7% DRŽ. POSOJILA

so prispele in so sabdržentom pri onih mestih, kjer so podpisali posojilo, na razpolago. — Konzorcij za 70stotno državno investicijsko posojilo.

Sela ljubljanskega občinskega sveta

M. redna seja 22. novembra 1921.

Ljubljana, 22. novembra.

Današnja seja občinskega sveta je otvoril župan dr. Perič ob 17. uri in imenoval overovalcem obč. svet. Benkoviča in Adamiča.

Naznanila predsedstva.

Obč. svet. Burkele (SLS) je radi boleznih odložil svoj mandat. Na njegovo mesto je vstopil g. Albin Zajec. Tudi obč. svet. Melik (SKS) je radi oddaljenosti bivališča naznanil svoj odstop. Njegov namestnik gosp. Ivan Rojina se še ni odzval povabilu k sejam.

Škofijski ordinarijat je povabil občinske odbornike k svečani službi božji, ki se bo vršila dne 1. decembra povodom obletnice proglasitve ujedinenja v stolni cerkvi.

Disciplinarna komisija občinskega sveta se je konstituirala in izvolila za predsednika obč. svet. Kocmurja. Župan naznanja dalje, da je defravcijska afera ljubljanskega gasilnega društva v finančnem oziru poravnana in da ima sedaj vsa zadeva v rokah sodišča.

V odsek za obrtno - nadaljevalno šole se vstopil izstopa bivši obč. svet. L. Kozarja in Ruzičke izvolila s strani večine obč. svet. Srebot in Ambrožič. Poročila personalno - pravnega odseka.

Referent obč. svet. Tavčar naznanja, da je bil za izvolitev 20 članov, ki jih ima poslati občinski svet v upravni svet Mestne hranilnice ljubljanske, sklenjen kompromis med strankami po sledečem ključu: JDS 4, SLS 5, NSS 4, JSDS 2, SKS 1 zastopnika.

Obč. svet. Ogriš (SLS) je izrazil svoje nezadovoljstvo nad tem sklepom, češ, da se tudi prejšnja občinska večina ni ravnala po ključu. Obrnil se je proti demokratom in jih prosil za poslušanje.

Obč. svet. Turk mu je odgovoril, da bi po ključu moralo pristati demokrat sicer 9 mandatov. Čudi pa se predgovorniku, zakaj očita prejšnji večini, da si ni ravnala po ključu, ko mu mora biti vendar znano, da bi tako pristili v upravni odbor tudi Nemci, ki so jim klerikalci omogočili vstop v ljubljanski občinski svet.

Nato so bili v upravni odbor izvoljeni sledeči demokrati: Prelih, Turk, Pestotnik, Bončar, Kollmann, Vidmar Josip, Rozman. Imenom črno - rdeče - plave koalicije: Petrič Franc, Stane Vidmar, Kocjan, Vendelin Sadar, Riko Jug. Iv. Tavčar, Jernej L. Žar, Jos. Pirc, Fr. Orehek, Albin Zajec in Albin Prepeluh (ki je istočasno tudi v ravnateljstvu konkrudnega zavoda, Kranjske hranilnice).

Obč. svet. Turk je pri tej priliki predlagal, naj se bivšemu obč. svet. g. Trnkoczyju, ki je kot predsednik Mestne hranilnice okoli 20 let pošteno in brezplačno deloval v korist tega važnega občinskega zavoda, ki je dosegel že 208 milijonov vlog, izreče plačena zahvala.

Za predlog so spočetka glasovali samo navzoči demokrati in dva socijalna demokrata. (Klici z demokratične strani: Torej to naj bo plačilo za brezplačno delovanje!) Nato se je dvignilo še nekaj rok s strani narodnih socialistov in je bil s tem predlog sprejet.

V upravo meščanske imovine je bil imenovan posestnik in stavbni mojster Valentin Accetto, za oskrbnika ubojne za župnijo Sv. Nikolaja gosp. Josip Maček, kot zastopnik občine v društvu za zgradbo delavskih stanovanj občinski svetnik F. Rupnik. V odbor za I. jugoslovenski vsesokolski zlet v Ljubljani je bil izvoljen podžupan Riko Jug. Doktor Stanovnik je izjavil imenom SLS, da priznava pomen sokolskega kongresa s stališča tuiskega prometa.

Oficijantom in oficijantijam, ki služijo deset let, se povišajo prejemki mesečno za 200 kron, preko deset let pa za 300 kron do ureditve službene pragmatike.

Poročila finančnega odseka.

Referent občinski svetnik Kocmur. Imenovan za izplačilec za revno šolsko mladino se zavetiščem za leto 1921/22 prispevek 100.000 kron. V povračilo začasnega posojila deželne vlade v znesku 500 tisoč kron se najame posojilo.

Občinski svetnik Dežman je zahteval, naj se tudi užitniskim uslužbencem izplača nabavni prispevek, kakor se je že izplačal drugim mestnim nastavljenecem. Na vprašanje občinskega svetnika Turka, zakaj se ne izplača poštvalnim uslužbencem rešine postaje, Zdravilu in Ilumi nabavni prispevek, obljubi župan, da se bo to zgodilo.

Prošnji A. Razbergerja za odobritev reverza glede polaganja vodovodnih ceví preko meščanske sveta, se ugodil. Sprejme se pomlad dr. Jos. Lavrenčiča imenom Obrezovalni dedičev za odkup stavbišča na Turškem trgu št. 8 za 90.000 K. Ponudba Petra Štepcica za nakup mestnega sveta ob T. 2. ulici v Spodnji Šiški je bila odklonjena.

Poročila stavbnega odseka.

Referent občinski svetnik Ogriš. Ugodil se prošnji Učitelja Strah in F. Schaharja za razdelitev nihovih zemljišč v Šiški ulici in Spodnji Šiški za stavbišča. Zmaga mazine slovenskega lista na Prulah se poveča, istočasno tudi tlakovanje mestnih cest. Občinski svetnik

Franchetti priporoča, naj se ulice okoli sodnije, Stritarjeva ulica in Aleksandrova cesta tlakujejo s lesenimi kockami, ki je tamkaj velik promet, obč. svetnik Bajželj pa je zahteval, naj se posuje Vodovodska cesta z gramozom.

Poročilo obrtnega odseka.

Prošnji postreščkov in komisijonarjev za zvišanje tarife se z nekaterimi korekturami ugodil.

Poročilo aprizacijskega odseka

o računskem sklepu mestne upravitelje za dobo od 1. VIII. 1914. do 31. III. 1921. se odloži z dnevnega reda.

Na predlog referenta upravnega odbora se odobri računski sklep mestnih voženj za leto 1919/20, za leto 1921/22 pa se dovoli 50 odstotno povišanje cen.

Samostalni predlogi.

Predlog občinskega svetnika Bajžija glede naprave javnega perišča v Spodnji Šiški je bil sprejet. Proti so glasovali le klerikalci.

O samostalnem predlogu obč. svetnika Ogriša gled. naprave nove mestne elektrarne na Š. vi se je razvila daljša debata. Občinski svetnik Inž. Turnšek je upravičeno raglašal, da bi bilo to vprašanje že davno rešeno, ako ne bi ravno nekdanji klerikalni deželni odbor delal ljubljanski mestni občini pri tem takih ovir. (Razburjenje med klerikalci in klici: »Za zopet vlačite politiko v občinski svet!«) Predlaga, naj občinski svetnik Ogriš umakne svoj predlog glede izvolitve posebnega odseka, v katerem bi bili poleg strokovnjakov tudi štirje občinski svetniki, ker obstaja že tako poseben odsek mestne elektrarne. Ta naj se eventualno pomnoži s strokovnjaki in naj potem preštudira to vprašanje. Tudi ne kaže, da bi se obč. ki svet zavezal ravno za elektrarno na Savi. Končno je bil sprejet županov predlog, naj se v študij tega vprašanja upravi mestne elektrarne pritegnejo še razni drugi domači strokovnjaki.

Samostalni predlog obč. svet. Ogriša glede ureditve regulacijskega načrta za severni del mesta, se odkáže stavbnemu odseku.

Sledilo je glasovanje o samostalnem predlogu obč. svet. dr. Trillerja glede izvolitve posebne komisije v svrhu preiskave občinskega gospodarstva pod bivšo demokratsko večino. Za predlog so glasovali samo demokrati, poprej tako krčava in gostobesedna črno - rdeče - plava koalicija pa je sramežljivo povedala oči in s tem javno dokazala, da so bile vse njene klevete brez vsake podlage.

Tajna seja.

Za javno sejo je sledila po kratkem odmoru tajna seja, na kateri je bil izstop tržnega nadzornika gosp. Adolfa Ribnikarja, mestnega fizika g. dr. Krajca in oficijantije Rupnik-Bajtove vzeti na znanje, dr. Arnošt Brilej je bil imenovan definitivnim v IX. činov. razredu; gl. Franja Babškova za oficijantijo. Vdvi po slugi mestnega fizika Jenku se prizna vlovovina in vzgojalna, Jožetu Čebulju, delavcu v klavnicu se je miloščina podaljšala in povišala. Prošnjam trdke Voltman za točenje brezalkoholnih pijač, Konrada Brezovška glede gostilniške koncesije, Avg. Zajca za kavarniško koncesijo, gospe Bratuž za starinarsko olrt. Ivana Kosa za manufakturno trgovino v Spodnji Šiški in Ivana Fajfarja za špecerijsko in kolonialno trgovino, je bilo ugodeno. Ostale prošnje so bile deloma odklonjene, deloma pa rešitev odložena.

Italija, njena zunanja politika in fašisti

V Italiji so zopet na dnevnem redu krvavi spopadi med fašisti, komunisti in socialisti. V Rimu je bil pred kratkim zaključen fašistovski kongres, na katerem so bile zastopane vse fašistovske organizacije Italije. Rim je sprejel fašistovske junake z nezaupanjem in hladnokrvno. Vselej tega so danes fašistovski voditelji vznemirjeni, zakaj mesto slave, ki so jo tako pričakovali, so v Rimu dobili — batine. Rim je nastopil proti fašistom; vselej tega je fašizem zopet prišel v boj z delavstvom in otvoril novo krvavo meščansko vojno.

Italija je v prvih letih po svetovni vojni preživljala težko notranjo krizo in razna gibanja; od agrarnega pokreta v jugu do komunističnih revolucij-narnih poskusov na severu. Preživljala pa je tudi zunanjo krizo, do katere so jo dovedle pretirane zahteve njenih šovinistov. Na koncu vsega tega je Italija zmagala v Rapallu. Ta zmaga pa ne gre na račun Nittija in Sonnina, temveč na račun Giolittija, ki je prišel ravno o pravem času na krmljo države.

S fašisti je držal Giolitti v šahu revolucijonarno delavstvo, katero je s svojo taktiko končno prisilil do sporazuma. Pri novih volitvah Giolitti ni našel dovolj opore niti pri socialistih, niti pri nacionalistični desnici. Zato se danes že lahko poda objektivna kritika sedanjega režima in obrne objektivno pogled na nedavno italijansko prošlost.

Nova rimska vlada ni v dvorila nič trajnega in živ vsa čas samo od kapitele, katerega ji je zapustil prejšnji režim. Glede zunanje politike je opaziti precejšnjo izmenjavo kurza. To izmenjavo občutijo najbolj balkanske države: lahko se reče, da je nova zunanja politika Bonomijske vlade manj z korist Italiji, nego na škodo balkan-

skih sosedov Italije — posebno Jugoslavije. Sedanji rimski kabinet je toliko favoriziral Madžarsko, da je moral nastopiti proti njej, ko je Budimpešta hotela restavracijo Habsburžanov. Zunanji minister gospoda Bonomijske markiz Della Toretta se je čvrsto vmešaval v madžarsko-avstrijski spor. Rezultat te politike je beneški protokol, ki ne more Italiji prinesiti nobenih posebnih koristi. Pa tudi politika delle Torrette v albanskem vprašanju nikakor ne nudi Italiji moralne kvalifikacije za vodstvo politike male antante. Tudi spor med Italijo in Francijo stopa vedno jasneje na dan. Od protesta proti francosko-turški pogodbi pridemo do zahtev v Washingtonu, da se zmanjša francoska vojna mornarica. Do tu je vse še precej mirno, ob zadnjih dogolih pa se je oglasila ostra kritika Giolittijevega tiska. Rapallo — sigurne meje Italije, meščanski mir in miran evolutivni prepored socialnega življenja sta dve kardinalni točki, na katere se sklicujejo Giolittijevci. Po o-

Politične beležke

+ Zmaga s odredbah glede narodne himne. Ljubljanski škof Jeglič je v škofijskem listu odredil, da se mora pri cerkveni proslavi državnih in narodnih praznikov peti »Bože pravde« s slovenskim besedilom. Sedaj je pa višji šolski svet odredil, da naj se ob takih prilikah poje poleg »Bože pravde« tudi še »Ljuba naša domovina« in »Naprej zastava slave«. »Slovenec« označuje kot neokusno, da se postavlja »prosto vojaško koračnico« v eno vrsto s svečano himno našega kraljevskega doma. Temu njegovemu naziranju se pridružujemo tudi mi. Ne oziraje se na zmedo, ki jo dela med narodom, zlasti med šolsko mladino uvajanje kar treh himen namesto edinstvene »Bože pravde«, je treba poudarjati, da Slovenci nikdar nismo smatrali »Naprej zastava slave« za himno, marveč za čisto preprost poesten narodni marš.

+ Demagogija klerikalcev v Mariboru. Kakor znano, imajo klerikalci tudi v Mariboru odločilno besedo v magistratni »črno - modro - rdeči« koaliciji ter so odgovorni za vsak korak občinskega sveta. Kakor se pa oni udeležujejo licitacije, kadar gre za to, da se pokaza na zunanji, kdo stavi najradikalnejše predloge glede pobiranja draginje, občinskega sodišča itd., tako oni v svojih listih odklanjajo odgovornost za te ukrepe, ker se zaradi njih pritožujejo kmetje, ki privažajo na mariborski trg živila, kakor mleko, zelenjavo itd. Klerikalci se na eni strani trudijo, da z neizvedljivimi nasveti po možnosti prekosijo vsako drugo stranko, v svojem časopisju pa potem odklanjajo takšno kontrolo ter hujskajo kmete proti mestni občini, češ, da nastopa proti njim!

Po svetu

— Tržaški fašistovski poslanec Giunta je obiskal fašiste, ki so bili ranjeni pri zadnjih izgredih v Rimu in ki se nahajajo sedaj v rimski bolnici. Posetil je dalje tudi one fašiste, ki so zaprti v ječah, ter jim obljubil, da se sestavlja komisija, ki bo fašiste zagovarjala pred sodiščem.

— Italijanska nacionalna zveza »Dalmazia« je proglasila bratsko solidarnost s fašizmom. V spomenici, ki deklarira tozadevno stališče proslavlja »Dalmazia« delovanje bojnikov za red v »odrebnih« pokrajinah. Kakor fašistovske organizacije, tako se hoče tudi »Dalmazia« posvetiti »delu za domovino«, katero baš sedaj ogrožata niti-tjanstvo in boljševizem.

— Obnovitev meščanske vojne v Italiji. Italija je vsak dan pozorišče novih spopadov med boljševičskimi elementi in nacionalističnimi prenapeteži. Tako so v Veroni napadli ljudski arditi (komunisti) fašiste, jih pogabili v neko tavarno, ki so jo potem razbili. — V Placenzii je prišlo med fašisti in komunisti do konflikta radi neke strojne puške, katero so našli fašisti v prostorih ljudskih arditov. Spopad je končal s prelivanjem krvi.

— Čehoslovaki proti odplačevanju apanaže Karlu Habsburgu. Češki tisk se s protesti obrača proti določeni antante, da morajo nasledstveno države Češkoslovaška, Jugoslavija in Romunija plačevati apanažo razkralju Karlu Habsburgu in zahtevajo, da se proti temu upre ves narod.

— Kritičen položaj angleškega kabineta Po zadnjih vesteh izgleda, da postala situacija v irskem vprašanju zelo komplicirana. Sedaj sta samo dva izhoda: ali odstopi Lloyd George s celim kabineto vred ali pa se razpišejo nove volitve. Ta kritičen položaj, v katerem bi angleška vlada sigurno prišla, ako bi se pogajanja razbila, bi brez dvoma močno uplival tudi na sinfaj-novece, ki upajo, da pride za Lloyd Georgeom na krmljo politik, ki bo imel do Irske večje simpatije nego Lloyd George.

— »Kdo hoče vojno?« Pod tem naslovom razpravlja v moskovski »Pravdi« znani Karl Radek o vzrokih neprijetnosti med Rusijo in Poljsko. O Rusiji pravi, da si želi s Poljsko rednih odnosov, ker ne more vztrajati v taki soseščini, kjer se ne spoštujeta niti po-

stopa Giolittija se rapalski sporazum ni razširil. Z Jugoslavijo se ni sklenilo nobena pogodba, razen sporazuma o ribolovu, ki pa se ne more verificirati poprej, dokler se ne sklene trgovinska pogodba. Italija torej še vedno stoji pred mnogimi nedovršenimi nalogami, ki tirjajo od nje veliko pozornost.

In fašisti? Tudi fašizem je postal problem za Italijo. Fašizem je trdnjava, bojna organizacija, na katero računajo i nacionalisti i velekapitalisti in s katero bo morala računati morda tudi vlada. Bistvo fašizma je revolucijonarni nacionalizem, ki se hoče za vsako ceno povzpeti na vlado, ako ne mirnim potom, pa s silo.

V kratkem se sestane italijanski parlament in preden ga moral stopiti Bonomi prav tako kakor della Toretta. Oba bosta morala razviti svoj program. Če boeta hotela dobiti zaupanje. Ali ga boeta tudi dobila? To je višee vprašanje, in ako se bo rešilo, nam bodo pokazali bližnji dogodki.

godba, sklenjena in podpisana v Rigi. Vse posledice nesporazuma s poljsko vlado pripisuje Radek Varšavi. Radek dolži poljsko vojno ministarstvo, da je jasno pokazalo, kako želi Evropa nove vojne s orijentom. Razume se, da ruska javnost takih namenov ne more mirno prenašati in da se mora vprico takega položaja tudi sama pripravljati na vse eventualnosti.

— Nazadovanje socializma na Nemškem. Na Nemškem se kaže zlasti pri občinskih volitvah stalno nazadovanje socialističnih strank. Tako so nedavno v Berlinu izgubile socialistične stranke večino in mesto je dobilo zopet meščansko upravo. Prošli teden so se vršile občinske volitve v Dražlanih in na Lipskem. Tudi tu je dosedanja socialistična večina propadla. V obeh mestih pa je rezultat volitev prav neobičajen. Meščanske stranke so namreč dobile ravno toliko glasov kakor socialistične (v Dražlanih 42 : 42, v Lipskem 33 : 36). Največje izgube pri volitvah imajo takozvani »neodvisni«, t. j. levičarski socialisti, medtem ko se zmerni socialisti precej držijo.

— Amerikanska afera v Poznanju. Kakor poročajo berlinski listi, so bili te dni v Poznanju aretovani tamkašnji poštni ravnatelj, njegov namestnik ter 13 pošt-nih uradnikov in poduradnikov, ki so sistematično plenili ameriške pošne pošiljke, namenjene za nemški del poznanske pokrajine. V poštini uradih je vladalo vedno veselo razpoloženje, ker so bili »postranski zaslužki« prav izdatni. Kakor je dognala preiskava, se je samo v enem mesecu za tamkašnji poštni urad naročilo za pol milijona mark raznih likerjev in delikat, ki so se konzumirale v uradnih prostorih.

Prosveča

Predavanje za ljubljansko učiteljstvo. V petek dne 25. t. m., ob treh popoldne, priredi v Jakopičevem paviljonu g. prof. Saša Šantel predavanje o umetniški grafiki.

Koncert Holodkov - Vesel-Polla. Sinoči sem imel priliko čuti prvega baritonista moskovske opere P. Holodkova, ki je izvajal po dve skladbi Čajkovskega in Grečninova ter po eno Leoncavallovo in Rečkunovo. Žel je obilo entuziastičnega priznanja. Nič manj ni ugajala solistinja zagrebške opere Vesel-Polla, ki je pela toliko silno težko koloraturno arijo iz oper »Lacme, arijo iz Rigolletta in dva dueta z g. Holodkovem. Občinstvo je odlična pevca počastilo z obilnim posetom. V čimur je enkrat napravilo hvalevredno izjemo. Podrobneje o koncertu prihodnjč.

Izpred sodišča

V OBLASTI ALKOHOLA.

Ljubljana, 22. novembra.

Današnja porota se je bavila z zanimivim in zagonetnim slučajem. Andrej Gričar, bivši koroški dobrovoljec in »komunist«, se je moral zagovarjati radi razžaljenja Velikanstva in radi uboja fašista Luigi Meneghettija v Trstu. Obtoženeec je star 38 let in po poklicu zidar. V svetovni vojni je bil dvakrat ranjen, enkrat pa ga je zasula granata. Dve leti je bil v vjetništvu na Ruskem, po prevratu pa je prostovoljno odšel na koroško fronto. Demon alkohol ima na njegove zrahline žive nenavaden vpliv.

Dne 30. oktobra l. l. je vstopil Gričar, močno vinjen, z vzklikom: »Kdo je za tretjo internacionalo!« v gostilno Zupan v Ljubljani. Prisedel je k mizi dijakov tehniške srednje šole in v pijanosti propagiral komunizem, ki ga je definiral pred sodiščem s besedami: »Jaz sem komunist, toda nisem prevrten element. Jaz sem delavec in za veliko jugoslovansko idejo, ki nam je potrebna!« Kmalu nato je v pijanosti začel divjati, pljunil je pred sliko regenta Aleksandra in izustil obenem zelo nedostojne besede proti regentu. Radi tega je bil aretiran in odvaden v policijski zapor, kjer je razvil štiri šipe, polomil omrežje, ušel in se z avtomobilom odpeljal v Trst k svoji sestri Josipini por. Meneghetti. Tamkaj ga niso sprejeli nič kaj prijazno. Njegov avak, Luigi Meneghetti, je bil strasten fašist, on pa jugoslovanski komunist. Meneghetti se je končno naveličal in ga 7. janu-

arja 1921 svezor pozval, naj takoj zapusti njegovo stanovanje. Gričar je bil takrat vinjen in se ni dal kar tako odpraviti. Pripravljen pa je bil, oditi naslednjega dne. Med obema se je končal razvil prepri in pretep, ki je končal s tem, da se je Luigi Meneghetti zgrudil na tla. Iz levega senca mu je iz treh ran curjala kri. Ranjen je bil vrh tega tudi nad levim očem. Njegova žena Josipina je pozvala takoj svojega brata Gričarja, naj gre po zdravnika, česar pa ta ni storil, ampak je odšel najprej k svojemu bratu k Sv. Jakobu, pozneje pa je zbežal zopet v Jugoslavijo. Ta nasvet je dobil v uradništvu takrat komunističnega »Laboratorija«. Meneghetti je za zadobljenimi poškodbami dne 20. januarja umrl v tržaški bolnišnici, ne da bi mogel o dogodku samem izpovedati kaj besnega.

Obtoženeec se je glede dogodka Zupanovi gostilni zagovarjal s popolno pijanostjo. Znašel se je zjutraj v zaporu, ne da bi vedel, kako in zakaj je prišel tja. Priče so potrdile njegovo pijanost.

Zalosten incident z Meneghettijem v Trstu se v razpravi ni mogel pojasniti. Gričar je zatrjeval, da je v pretepu samo s pestjo tako močno udaril svaka po obrazu, da je ta padel na tla. Da bi se poslužil katerega orodja, odločno zniha. Kako so nastale tri eporedne rane na senu, ki so pozneje povzročile Meneghettijevo smrt, mu ni znano. Komisija v Trstu tudi ni našla nobenega primernega predmeta, ki bi razjasnil, kako so nastale te rane. Dogodek je vsekakor zgoneten in nepojasnjen.

Senat je stavil porotnikom tri vprašanja: 1.) glede razžaljenja Velikanstva; 2.) glede uboja in dodatno vprašanje k prvemu, ali je izvršil prvi zločin v taki pijanosti, da ni zanj odgovoren.

Porotniki so potrdili prvo glavno, a tudi dodatno vprašanje z 8 : 4, zankali pa soglasno drugo vprašanje, narkar je bil Gričar oproščen.

ZLOČIN V MRaku.

Pri popoldanski razpravi se je moral 23letni posestnikov sin Ivan Plahutnik iz Godiča pri Kamniku zagovarjati zaradi hudodelstva posilstva, katero je dne 24. avgusta t. l. zagrešil v mraku nad delavčovo ženo I. S., ki je bila iz Mekinji v Godiš po mleko.

Razprava je bila proglašena za tajno. Obtoženeec je zanikal krivdo in se izgovarja s popolno pijanostjo, kar so potrdili tudi priče.

Obtoženi Ivan Plahutnik je bil obsojen na 14 mesecev težke ječe z vstetjem preiskovalnega zapora. Plačati mora tudi oneštajenki 610 K odškodnine.

»GRAŠKA ŠOLA«.

V Mariboru se je vršila v soboto zanimiva razprava pred okrožnim sodiščem. Obtožen je bil zdravnik dr. Herman Kraus, da je lansko leto v dveh slučajih odpravil plod. Obtoženi zdravnik to priznava in se zagovarja, da je bil upravičen to storiti iz zdravstvenih oziror na pacientinje. Obtožnica se oprla na mnenje sodnih izvedencev, da obtoženi ni bil upravičen za svoj operativni čin. Obtoženeec se je zagovarjal nemški in nastopal precej samozvestno ter razlagal svoje znanstveno mnenje po teoriji takozvane »graške šole«. Zaslišana sta bila izvedenca ginekologa dr. Benjamin Ipavec in dr. Karel Zakrajšek, ki si sicer potrdila mnenje sodnih izvedencev, obenem pa izjavila, da je zmotno postopanje vsled vpliva zastarele »graške šole«. Zaslišan je bil tudi še neki dr. Newirth, ki je pa pri razpravi izpovedal v protislovju s svojimi izpovedmi v preiskavi. Izrekel se je za naziranje obtoženo. Državni pravdnik je raztegnil obtožnico po § 104. s. k. z. tudi na očitke neobjektivnosti, ki jo je obtoženeec očital sodnim izvedencem, ter je končno predlagal, naj bi se v slučaju, da zadene obtožena samo krivda zastarele »graške šole«, uporabi § 356. k. z. Toda sodišče je obtoženo popolnoma oprstilo. Državni pravdnik je prijavil ničnostno pritožbo.

SKRIVNOST OPERACIJSKE SOBE

Zagreb, 22. novembra. (Izv.) Včeraj in danes se je pred tukajšnjim kazenskim sodiščem pričela razprava proti odgojiteljici Ruži Pakić, ki je letos poleti prišla v ordinacijo znanega zagrebškega psihiatra dr. Herzoga, naprila nanj revolver ter ga hudo obstrčila. Na današnji razpravi so prišlo na dan stvari, zaradi katerih je morala biti razprava proglašena za tajno. Dokazalo se je, da je dr. Herzog Pakičovo zapeljal in ko so se pokazale posledice, zapustil. Pakičeva se je pozneje preselila v Sarajevo, kjer se je zaročila z nekim trgovcem, ki pa je zuroko razdel, ko mu je priznala nekatere razmerje z dr. Herzogom. Iz obupa se je dekle odpeljalo v Zagreb, kúpilo revolver in izvršilo atentat na zdravnika - zapeljivca. Sodišče je obtožbo poskušnega umora zavrglo ter je obtoženko obsojilo le na tri mesece ječe, poostrene s enkratno temnico. Obtožba je bila izrečena pogojno, to se pravi, da ostane neizvršena, ako obsojenka svedeca dolžna ne ponovi. Pakičeva je bila s sodbo zadovoljna, državni pravdnik je vložil ničnostno pritožbo. Obtoženko je bila takoj izpuščena na svobodo. Publika je solbo simpatično pozdravila.

Domáče vesti

Gospodarsivo

**DRŽAVNO GOSPODARSTVO SREDNJE
EVROPSKIH DRŽAV. *)**

Prilmanjkljaj zonda:

Borza

Vremensko poročilo

Sočasje vzhaja ob 7:13, zahaja ob 16:19

Morski ropar

(Le Flibustier des Mers.)

Roman.

«Mož beseda!» sprejme takoj pustolovec iz Dieppe, ki je bil dober katoličan, Hugonot iz Olérona pa se zareži, ko čuje, kako kličejo papisti bogorodico na pomoč, ter celo debelo izpljune. Vendar pa si ne upa črhiniti le besedice, ker se Tomaževe oči zapičijo vanj, polne plameneče grožnje. Benečan Loredan se ta trenutno smehlja pravljeno, da kakor vedno, docela ravnodušno soglašal z vsem, kar ne nasprotuje njegovim privatnim interesom. Isto storita Rdečehradec in njegova Mary Rackam, le da se Anglež gromko krohoti, ne pa smehlja, korzarska babnica se pa sedaj peča s pregledovanjem novega toledskega bodala, ki ga je pravkar dobila, in se zato sploh ne briga za Tomažev govor, od katerega ni slišala najbrže niti besedice.

Ker nikdo ne ugovarja, nadaljuje Tomaž:

«V tem smo torej jedini. Sedaj pa dalje. Bratje, rekel sem vam že, da je obzidje debelo in visoko, jarki pa globoki in široki. Vkljub temu jih preskočimo in preplezamo in bomo jutri zjutraj tako gotovo v Ciudad Real-u, kakor sedaj-le tu, ker smo odločeni, da prodajemo. O tem ni dvoma. Tudi sredstev imamo. Kdo med vami pa jih pozna najbolje?»

Tudi sedaj se nikdo ne oglasi. Pozorje in že v naprej jedini zaupanja opazujejo korzarji svojega vodjo in pričakujejo njegovih pojasnil in zapovedi.

«No torej», povzame Tomaž iznova, ne malo ponosen. «Vi ne veste nič, jaz pa je imam.»

Izza pasu potegne dolgo piščo, na kojej koncu je oster trenil. To piščo je pojeje Indijane izstrelil iz obzidja proti Tomažu in ga zgrešil le za las.

Tomaž dvigne strelco z iztegnjenim roko in jo pokaže vsem: «To-le tu nam bo služilo za lestvo in most, če dovolita naš Odrešenik in njegova božja majka!»

Strelca je bila še cela, le ost je bila odlomljena. Pustolovci začudeni pristopijo, da si ogledajo to čudo, ki jim ga Tomaž priporoča za most in lestvo.

«Izvrstno!» vzklikne Mary Rackam in zasmehljivo takne strelco s prstom. «Izvrstno, bogami in vse svetnike! S tem-le pa zanesljivo prekrijemo jarke in prevrtno vse združimo. Sedaj pa kar na delo! Mesto je že naš!»

Tomaž niti ne posluša brblje. Sedaj pa vpraša Hugonot iz Olérona, zvedav, kakor so vsi krivoverniki:

«Kaj za vraga pa bo s to strelco?»

Toda Tomaž mu ošabno odgovori: «Če ti jaz jamčim, potem naj to zadoštuje. Sedaj ne izgovarjajmo več besed, marveč se raje pomenimo, kaj naj se zgodi poosele. Brate Loredan, sem stopi in poslušaj: Ta noč od temna in brez lune. Ali boš vkljub temu vedel za vse steze in ulice, križpotja in ceste, da nas boš vodil, ko bomo zunanje utrdbe zavzeli?»

«Kakor pri belem dnevu!» zagotavlja Benečan.

«Seveda se razume, da bomo morali kar najhitreje zavzeti vse utrjene točke zapored, grad in stolp in vojašnice... Nam li moreš povedati, kako se vse te zgradbe vrsté?»

Benečan Loredan končno pomisli.

«Da!» odgovori nekčno. «In sicer jih moramo najprej in z vso naglico ne zavzeti, ampak zažgati. Če nam je življenje milo, se ne smemo ustaviti pri posameznih hišah in pri skladiščih niti naskakovalno v sive posebej, saj bi nas to le razdelilo in oslabilo, ampak moramo naglo in naravnost na

citadelo, da jo zavzamemo in se v njej utrdimo. Tam najdemo s popolno gotovostjo zbrane vse sovražne pravke, ki nam padejo tako na en mah v roke. Če pa vojaki nimajo več svojih zapovednikov, nam bo ž njimi lahko delo. Tako bomo gospodarili vsega, predno izide solnce. Glavno pa mora biti, da ne pridemo preblizu samostanom in njihovim strelnim linam, kajti če napademo tako brez misli in razuma, nas bo to stalo največjih izgub in mnogo časa, če ne še kaj več. Toda moja stvar bo, da vas povedem vse naravnost in po pravi poti do sredi med menih na desni in levi, in brez nezdol!»

«Dobro!» pritrdi Tomaž.

Potem pomišlja trenutek, in vpraša nato Loredana s popolnoma spreminjenim, mnogo tišjim glasom, in besede se čudovito podede druga drugo:

«Toliko je torej gotovo, da najdemo v citadeli vse pravke in zapovednike zbrane na kupu. Brate Loredan... ali jih ti poznaš? Kdo so to in kako se imenujejo?»

Mary Rackam ne more brzdati svojega jezika in zabrblija iznova: «Uh, zares, to je pa hudo važno, ali se te kastilske opice imenujejo Carlo, Antonio ali José...»

Tomaž stoji kakor iz brona vlit in se ne gane. Loredan pa, vpluden in uslužen kakor vedno, odgovori:

«Ciudad Real ni tako posebno ugledno mesto. Prebivalstva ni tu nič drugega, ko navadna sodrga, ki je prišlo semkaj za vojaki, ki jih je španski kralj poslal za posadko. Ta sodrga se je pa sicer dovolj naglo in dovolj nesramno obogatila s trgovino in z izkoriščanjem rudnikov. Vkljub temu je ostala sodrga, in tako to mesto nima pravega starega meščanstva in tudi plemstva nima. Jedini pravi zapovedniki in prvaki, ki jih je on, ki jih pošlje kralj semkaj, in to so: Kraljevi namestnik je don Felipe Garcia, če je še tisti, ki je bil pred dvema letoma, slišim pa da je, ker je takrat šele prišel in se namestniki ne menjajo tako naglo. Po-

tem je kraljevski svetnik don Pedro Inigo, in prokurator, ki se imenuje don Luis Medina Sol. To so načelniki civilne uprave. Kar se pa vojaštva tiče, zapoveduje namestnik več infanterijskim polkovnikom, ki jih pa sedaj gotovo več ne poznam, kajti čete, ki so v posadkah, se čisto menjaajo. One, ki so danes v Ciudad Realu, so pred dvema letoma bile gotovo v Santa-Fé ali v Maracaibo, ko sem bil zadnjikrat tukaj.»

Tomaž ga napeto posluša in vpraša še:

«Ta kraljevski namestnik, prokurator in kraljevski svetnik imajo gotovo svoje žene in hčere pri sebi, ...zaradi odkupnine...»

«Ne!», odgovori Loredan. Nobenemu plemiču ali uradniku na Španskem ne bo padlo v glavo, da bi vzel svojo rodbno s seboj v mesto, kjer je sama sodrga doma. Vsi ti, ki sem jih sedaj imenoval, žive kakor v celibatu.

Tomaž začudeno vzdigne obrvi:

«Kaaaj? Ali nisl morda koga pozabil in izpustil? Ali ni morda še kateri drugi prvak, ki ga nisl imeval?»

Loredan razmišlja nekaj časa in zmigne z ramama:

«Vrag vedi, ali pa res... I seveda, pri levu svetega Marka! In se zaničljivo nasmeji. «Izpustil sem celo kopo takozvanih prvakov, ki jih pa moramo seveda tudi vpoštevati, če gre za odkupnino. Bogati so namreč vsi. Kakor spada v tem mestu vsakdo k sodrgi, kakor sem ravno povedal, ima vendar vsakdo dobrošno mero ponosa in ošabnosti. Da ne pride vsled tega do nemirov, jim je kralj dal pravico, da si ti obočeni izberejo izmed sebe za svojo upravo župana, sodnega poverjenika, sodne prisednike in štiri meščanske častnike, in seveda si izmed sebe vsakokrat najpremožnejše. Če me moj spomin ne vara, se je župan takrat imenoval, kakor kakšen plemič, dasi to nikdar ni bil... Don!... don Enrico... ali Alonzo... Enrico? Za vraga, sedaj vem, da je že prav,

don Enrico Perez, ... ali Perez, vrag naj ga vzame... izkratka, nekako slično. Da, ta možakar je imel ženo in deco s seboj, in sicer je imenoval svojega sina za meščanskega častnika, eno svojih hčera je pa karčil z ne vem kakšnim hidalgom, ki je bil tudi meščanski častnik. Dekletu je bilo ime Juana in don Felipe Garcia, kraljevski namestnik mi je nekoč rekel v razgovoru, da je dekle presneto postavno...»

«Tako, tako», pravi Tomaž. «To je torej vse lepo in prav. Izbrano, da! Naš plen bo torej dvakrat ali trikrat večji, kakor smo izprva računali...»

Tudi sedaj je govoril hlastno, kakor da se mu izredno žuri, da konča ta razgovor o španskih prvaki. Naenkrat pa se mu glas zopet izpremeni in zadobi zopet svoj prvotni trdni naglas, ko se Tomaž sedaj obrne k svojim zbranim častnikom in zaključí posvet:

«Bratje, reče, sedaj se razidemo. O polnoči bodi vsakdo na svojem mestu, pripravljen za naskok in oborožen, kakor treba. Dotlej pa ukazujem jaz, Tomaž Jagne, kot general in vrhovni zapovednik: Izvidne straže in patrolje naprej, in zberite mi kolikor le mogoče takšnih strelci! Če jih pošleto izživite, bodo Indijanci na obzidju kar sipali ž njimi. Drugi pa naj poberejo po vseh nasadih bombaža tu naokrog kolikor mogoče mnogo bele volne. Kajti v prihodnjih urah bomo vse to prav pošteno potrebovali, zakaj, boste že videli. Sedaj pa: Bog z vami! Naj nas vzame v svojo vsemogočno zaščito!»

Častniki se razidejo, Tomaž pa ostane sam, obe roki še vedno mogočno drže drog, na katerem plav pozneje stopi Tomaž dva tri korake naprej, kakor da hoče pogledati v svoj šotor. Vendar pa ne stori tega, svoj sede v bližini vhoda na štor in se zamisli

(Dalje prihodnjé.)

Naročajte revijo „Njivo“!

MAI OGLASI

stanejo do 20 besedi Din. 3.--, vsakih nadaljnjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanje, nepremičnine do 20 besedi 5 Din., vsakih nadaljnjih 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. (Lahko tudi v znakah.) Na vprašanja se odgovarja le, ako je vprašanju priložena znamka za odgovor.

MESTO HIŠNIKA

Isčem za takoj ali pozneje. Cenj. ponudbe pod «Hišnik» na upravo «Jutra». 1902

II. KONTORISTKO

zmožno stenografije, stroje-pisja in jezikov, se išče. Ponudbe pisemno pod «II. Kontoristinja» na upravo «Jutra». 1914

STAREJŠA DAMA,

veščica slov., italj. in nemškega jezika, išče službo kot družabnica, ozir. bolničarka ali v pomoč gospodinjji. Cenjeno ponudbe pod «Starejša dama» na upravo «Jutra». 1910

GOSPODIČNA, 1909

zrednješolsko izobrazbo, sprejme kakršnokoli pisarsko delo za na dom. Cenjene ponudbe pod «Pisarsko delo» na upravo «Jutra».

ISCEM 1891

OTROŠKO VKLINARICO z dveletnemu dečku. Naslov v upravnistvu «Jutra».

URADNIK

vesten, točen, v pisarniških opravilih vešč, išče za popolnočasno delo za na dom. Cenjene ponudbe pod «Zelo upraben» na upravnistvo «Jutra». 1904

SPRETNEGA VLAGALCA,

zmožnega v nakliranju ekspedicijski del, sprejme kotin-ke tovarna v Ljubljani. 1886

ZA MIKLAJZA 1890

deček na dečka lepo igrabo (elektrono železnico, večjo zgradbo itd.), dobro obranjeno, za zmerno ceno. Ponudbe pod «Nujno» s kratkim popisom in ceno na upravo «Jutra».

PRODAM VEČ SPALNIC

boljše vrste, politirane in brastove masivne ter kuhin-

CELI LETNIKI 1900

«Slov. Narodna», «Slovenca» in drugih listov, zlasti od leta 1914. naprej, se kupijo. Ponudbe pod «Kompletni letniki» na upravo «Jutra».

«LJUBLJANSKI ZVON»

dobro ohranjen in kompleten od prvega do zadnjega letnika se pod ugodnimi pogoji kupi. Ponudbe pod «Visokolelec IV» na upravo «Jutra». 1898

LEPA VILA

v Ljubljani, z večjim vrtom, blizu pošte se išče. Kupi se le, če je takojšnja vselitev vsaj v eno stanovanje s tremi sobami mogoča. Ponudbe pod «Ne pretirana cena» na upravnistvo «Jutra». 1898

HIŠA 1913

po možnosti s trgovskim lokalom in dvoriščem, oziroma vrtom v Ljubljani, se kupi. Ponudbe z navedbo cene pod «Trgovina» na anononni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sočna ulica 5.

PRODAM

PRODA SE HIŠA Z NJIVO na Gor. Tekni vodi šteje 3 po jako ugodni ceni. Poizve se pri Francu Murmu na Draki pri Novem mestu. 1919

SENO NA PRODAJ

10.000 kilogramov. Kupi se pri Francu Murmu na Draki pri Novem mestu. 1920

ENONADSTROPNA HIŠA

na Gorenjskem, v notranj-ščini nanovo popravljena, obstoječa iz štirih sob in dveh kuhinj ter balkona, 30 minut peš od Bleda, 5 minut od železniške postaje, se ugodno

PRODA. Prijave pod «M. K. - Bled» na upr. «Jutra». 1921

PRODA SE GLASOVIR dvor. trdnice Streicher & Sohn, Wien, velik, zelo dobro ohranjen. Ljubljana, Hranilniška c. 7/I, vrata 48. Cena nizka.

PRODA SE 1915

nanovo zidana mala hiša za takojšnjo vselitev in poleg nekaj prostora za stavbišče. Poizve se pri Strela, anonončna pisarna, Novo mesto.

DRŽAVNI URADNIK,

muzikaličen, srednje starosti, želi znanja s kako vdoro brez otrok ali tudi z otroki, ki bi imela lahko gostilno, trgovino ali malo poselitve bodisi v mestu ali na deželi. Če se želi, takojšnja ženitev. Cenj. samo resne ponudbe pod «Novo življenje» na upravo «Jutra». 1899

MALA ČRNA GOSPODIČNA

ki se je 21. t. m. okrog šestih zvečer pred francoskanskim cerkvi živabno ozila za gospodom, ki je bil izustil neko opazko, se naproša, da se javi pisemno postnoležeče na naslov: «Bodočnost». Pravaga imena ji ni treba izdati. Ali je svidenje mogoče? 1897

KORESPONDIRAL BI RAD

mlad uradnik, ki nima žen-kega znanja, z 18- do 25-letno gospodično, tudi vdoro brez otrok, v svrhu poznejše eventualne ženitve. Naslov na: «Srbeč v Ljubezni», postnoležeče Ljubljana. 1898

MLAD TUJEC

išče primernih mladih z ži-vačo damo, mlado vdovo s premoženjem ali pa s gospo-dično. Ponudbe naj se pošljejo na: «Le Soleil», postnoležeče Ljubljana, glavna pošta. Tajnost v korespondenci za-jamčena. 1887

PETROLEJSKE VRČE

z ali brez zabojev, kupi vsako množino po najvišji ceni HROVAT & KOMP., Ljubljana, Vegova ulica 8. 1841

Mast

za čevlje, terpentinsvo kremo Ilirija, Jurjevo, Koberin, Dliber, voščeno Cipulin, litio, modrilno esenco, strojno olje, Sidel št. 4 in fine sveče nudi po najnižjih cenah

Osvald Dobeli, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9. 1887

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občin-stvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka. 1628

Ant. in Jož. Brajer-Kapele Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Kupijo se:

Vsakovrstni stroji in orodje, tudi že rabljeno, za mehanično stroko. Sivalni, pisalni in razni stroji, dvokolesa. 1761

F. BATJEL, Ljubljana, Zvonarska ulica št. 1.

Sprejmeta se

2 izkušena, neoženjena

gaterista.

Ponudbe na Fr. Doleno, lesna industrija, Škofja Loka. 1894

Takoj se sprejme

pod ugodnimi pogoji

v najem

gostilna in bufet

v mestu ali na deželi.

Cenjene ponudbe naj se pošljejo upravnistvu «Jutra» pod «Gostilna». 1888

? Ali ste že poslali na-? ročnino za „Jutro“?

Alojz Gostiša
posestnik in gostilničar
Jua Urbas
poročena
Gor. Logatec, 21. novembra 1921.

Ustanovljeno 1866
Največja izbira finih čeških nogavic in pletenin. 1635
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.

„Triglav“ jugoslovanska iz-
delovalnica perila
naznanja, da je s 1. novembrom povečala svoj obrat ter preuredila tovarno na Vojvođe Mišića cesti št. 21 na najmodernejši način in otvorila
lastno prodajalno in skladišče
v Kolodvorski ulici št. 8
v hiši g. Rojina, nasproti hotela Štrukelj,
kjer se sprejemajo vsa naročila in prodaja vse v to stroko spadajoče moško in žensko perilo, ženska konfekcija itd. iz lastne tovarne in po najnižji dnevni cenil.
Priporočamo se cenj. obnastvu in trgovcu za nadaljno naklonjenost.
Samo na debelo „Triglav“ J. I. P. Samo na debelo
Voiska & Šelovin. 1861

Zaičje kože
kupuje tovarna klobukov
„Šešir“ d. d. Škofja Loka. 1778

Med prve slovenske klasike štejejo
dr. Ivana Tavčarja, njegovi zadnji dve deli
Cvetje v jeseni in Visočka kronika
pa med najboljše slovenske novele in po-
vesti. Obe priina VI. zvezek
Tavčarjevih zbranih spisov,
ki ga je uredil dr. Ivan Prijatelj in ki je
revnokrat izšel.
Cena 74 K, po pošti 5 K več.
Naročila na Tiskovno zadrugo v Ljub-
ljani, Prešernova ulica, nasproti
glavne pošte.

Ustanovljeno 1866
Največja izbira finih čeških nogavic in pletenin. 1635
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.

„Triglav“ jugoslovanska iz-
delovalnica perila
naznanja, da je s 1. novembrom povečala svoj obrat ter preuredila tovarno na Vojvođe Mišića cesti št. 21 na najmodernejši način in otvorila
lastno prodajalno in skladišče
v Kolodvorski ulici št. 8
v hiši g. Rojina, nasproti hotela Štrukelj,
kjer se sprejemajo vsa naročila in prodaja vse v to stroko spadajoče moško in žensko perilo, ženska konfekcija itd. iz lastne tovarne in po najnižji dnevni cenil.
Priporočamo se cenj. obnastvu in trgovcu za nadaljno naklonjenost.
Samo na debelo „Triglav“ J. I. P. Samo na debelo
Voiska & Šelovin. 1861

Zaičje kože
kupuje tovarna klobukov
„Šešir“ d. d. Škofja Loka. 1778